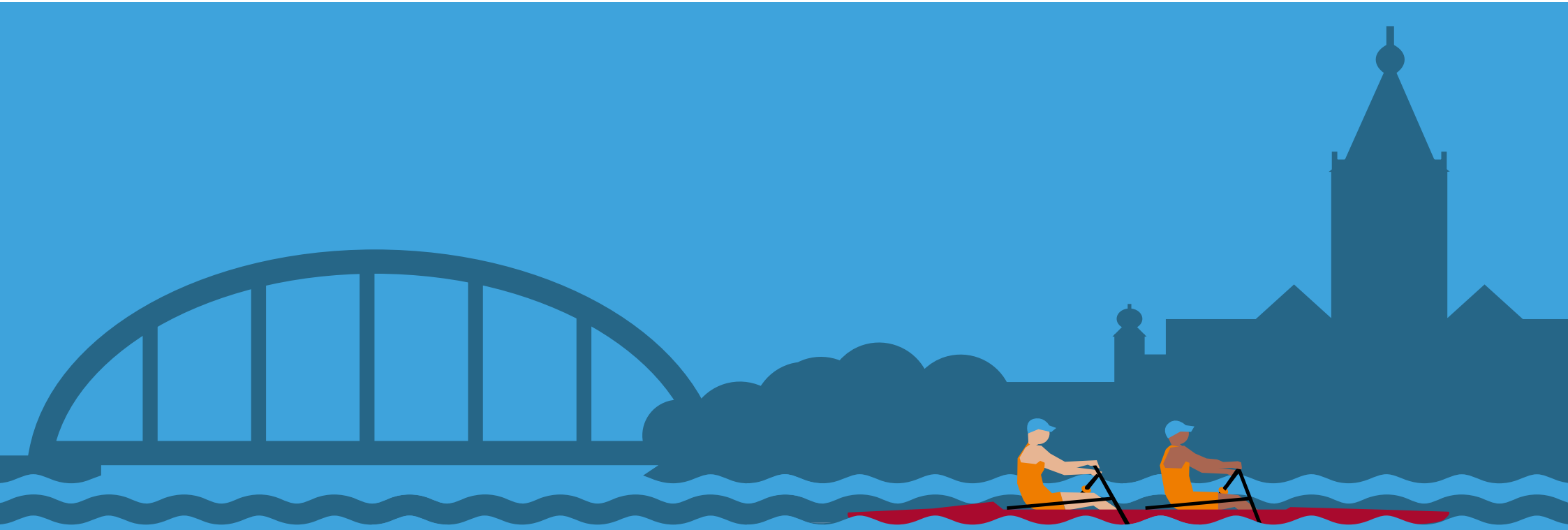
Bijlage

Nijmegen

Terugblik beleidsplan Sport en Bewegen 2017-2020. De tweede helft.

6 Bijlage

6.1 Terugblik Beleidsplan Sport en Bewegen 2017-2020. De tweede helft.

In deze terugblik gaan we in op de resultaten van de ambities en doelstellingen van de beleidsperiode 2017-2020. De inzet heeft zich in deze periode vertaald langs een vijftal thema's: (1) inclusiviteit, iedereen doet mee (2) laagdrempelig en dichtbij (3) vrijwilligers (4) gezondheid en (5) profilering. Het Sportbedrijf van de gemeente Nijmegen is een belangrijke organisatie om sporten en bewegen in Nijmegen te stimuleren en te faciliteren. In de afgelopen jaren heeft het Sportbedrijf zichzelf ontwikkeld van een organisatie waarin uitvoering van sportstimuleringsactiviteiten centraal stond, naar een organisatie die intensief samenwerkt met partners die actief zijn binnen het domein van sport en bewegen. Deze ontwikkeling is ingegeven door het feit dat sport en bewegen in een andere beleidsmatige context is komen te staan: van sport als doel naar sport als middel. Eén van de belangrijkste ontwikkelingen in de afgelopen beleidsperiode is de wijziging van het uitvoeringskader van de buurtsportcoach. Na een periode van monitoring en evaluatie nemen we niet langer de verantwoordelijkheid van het onderwijs op gebied van bewegingsonderwijs over. Met deze aanpassing hebben we de inzet en verdeling van het Sportbedrijf efficiënter in kunnen zetten én hebben we gezorgd voor een betere aansluiting bij de problemen/uitdagingen waarvoor we ons als stad gesteld zien.

1 Inclusiviteit, iedereen doet mee

Alle Nijmegenaren een leven lang sporten en bewegen. Daarvoor zijn een drietal voorwaarden van belang. Allereerst goed bereikbare, betaalbare en toegankelijke sportaccommodaties. De tweede voorwaarde betreft de inrichting van een beweegvriendelijke openbare ruimte die het huidige, brede sport- en beweegaanbod in Nijmegen mogelijk moet (blijven) maken. De derde voorwaarde is dat sportgroepen en verenigingen voor iedereen open staan ongeacht geslacht, leeftijd, beperking, geloofsovertuiging, afkomst of seksuele voorkeur. Met de start van de uitvoering werd duidelijk dat veel inwoners van Nijmegen voldoende sporten en bewegen, zowel zelfstandig als in groepsverband. Tegelijkertijd constateerden we dat er additionele ondersteuning noodzakelijk was. Er was sprake van sport- en beweegarmoede bij specifieke doelgroepen als:

- Basisschoolkinderen (verbeteren van de gezondheid)
- Jonge migrantenvrouwen (verhogen sport- en beweegdeelname)
- Kinderen van lager opgeleiden (belang van sport- en bewegen en gezonde voeding)
- Mensen met een beperking (behoefte aan aangepast sportaanbod)

We hadden de ambitie om, naast reguliere inzet, de inzet hierop te intensiveren. Sportplezier bij sportverenigingen te bevorderen zodat een

Werkzaamheden en resultaten

In de afgelopen jaren is de deelname via het sportstimuleringsprogramma Sjors Sportief opgelopen van 1300 in het schooljaar 2016-2017 naar 2400 in het schooljaar 2018-2019. Op deze wijze hebben kinderen de mogelijkheid gekregen om op laagdrempelige wijze kennis te maken met sport en bewegen én hebben sportverenigingen het activiteitenaanbod kunnen promoten (instroom nieuwe leden).

De zwemvaardigheid van kinderen is verbeterd door middel van subsidiëring Stichting Leergeld – het Zwemfonds – en het initiatief ‘Zwemles, een investering voor je leven’. Jaarlijks maken circa 600 kinderen (6 t/m 13 jaar) van ouders met een lager inkomen gebruik van het Zwemfonds.

Uitbreiding van de capaciteit bij het gemeentelijk Sportbedrijf, specifiek gericht op sportstimulering onder inwoners met een migratie achtergrond. Met deze extra capaciteit is de doelgroep individueel benaderd, een relatie opgebouwd en zijn er binnen één jaar meer dan 100 inwoners met een migratie achtergrond toegeleid naar structureel sport- en beweegaanbod.

Via afdeling Zorg en Inkomen is de meedoen regeling voor volwassenen met een laag inkomen gecontinueerd. Hierbij is vanuit gezondheidsperspectief onder andere mogelijk gemaakt dat volwassenen met een lager inkomen een financiële tegemoetkoming van maximaal €150 hebben ontvangen ten behoeve van sport- en/of beweegdeelname.

Verenigingsondersteuning via het gemeentelijk Sportbedrijf op verschillende thema’s als veilig sportklimaat, positieve coaching en inclusie. Hiervoor zijn we actief met de sport- en beweegsector het gesprek aangegaan. Diverse sportcafés zijn georganiseerd, waarbij op basis van behoeftepeiling workshops rondom positief coachen, discriminatie en inclusie zijn georganiseerd. Dit heeft geleid tot meer en extra aandacht en bewustwording voor het thema inclusiviteit, (structureel) aandacht in beleidsplannen en een meer positief effect op sportiviteit en respect.

Er heeft een uitbreiding van het samenwerkingsverband Uniek Sporten regio Nijmegen plaatsgevonden. Het resultaat is een compleet regionaal gedekt samenwerkingsverband rondom sportstimulering voor mensen met een beperking. Honderden individuele sporters zijn toegeleid naar (structureel) sport- en beweegaanbod. Door middel van verenigingsondersteuning is het sport- en beweegaanbod verdubbeld naar meer dan 80 aanbieders en zijn er tientallen projecten georganiseerd zoals de cursus assistent speciaal voetbal, clinic trajecten binnen het speciaal onderwijs en de Week van de Unieke Sporter.

In samenwerking met sportaanbieders en partners uit het sociale domein zijn diverse Walking Sports opgestart zoals Walking Football bij verschillende Nijmeegse voetbalverenigingen. Hiermee is laagdrempelig aanbod voor 60 plussers gefaciliteerd en gestimuleerd.

Subsidieverstrekking vanuit programma Sport voor sport- en/of beweeginitiatieven. Met deze start- en ontwikkelingssubsidie hebben wij jaarlijks diverse sportinitiatieven van verenigingen en sportorganisaties financieel ondersteund wanneer zij nieuw aanbod voor groepen met beweegarmoede ontwikkelden.

Subsidieverstrekking van programma Sport aan sportverenigingen en sportorganisaties ten behoeve van trainingsuren speciale doelgroepen die tot doel hebben het bieden van sportmogelijkheden aan in Nijmegen woonachtige sporters met een beperking, kwetsbare ouderen en (jonge) allochtone vrouwen.

ieder zich welkom voelt en het realiseren van specifiek passend sport- en beweegaanbod voor groepen met een sport- en/of beweegachterstand. De afgelopen jaren hebben we hier als gemeente onder meer een stimuleringsbijdrage aan geleverd door de inzet van het gemeentelijk Sportbedrijf. In samenwerking met onze partners zijn succesvolle beweeginitiatieven voortgezet en zijn voor groepen met beweegarmoede nieuwe verbindingen (in de wijk) aangegaan.
Hiernaast een overzicht van enkele uitgevoerde werkzaamheden en resultaten.

We hebben de sport- en beweegdeelname in onze stad én bij doelgroepen waar een sport- en/of beweegachterstand is geconstateerd actief gestimuleerd en op peil gehouden met bovenstaande projecten. We hebben de afgelopen beleidsperiode de voortgang op dit thema onder andere gemonitord via de gemeentelijke burgerpeiling, volwassenenmonitor, kindermonitor en E-MOVO van de GGD door middel van de nevenstaande indicatoren.

Indicator	Resultaat
% bewoners dat buiten sportverenigingen en sportscholen om aan sport doet.	In de Burgerpeiling 2019 wordt duidelijk dat circa 61% van de volwassen Nijmegenaren ongeorganiseerd sport (bv. wandelen, fietsen of hardlopen). Dit aandeel is in Nijmegen al langere tijd stabiel (stijging t.o.v. 2015, maar vergelijkbaar op het niveau van 2017).
% bevolking 18 jaar en ouder dat minstens 12 keer per jaar aan sport doet.	In de Burgerpeiling 2019 constateren we een groei in sportdeelname onder de volwassen Nijmegenaren. In 2019 lag het % dat minimaal 12 keer per jaar aan sport doet op 79%, net als in 2017. In 2013 en 2015 was dit nog 76%, waardoor er sprake is van een groei.
% middelbare scholieren dat wekelijks sport bij vereniging en/of sportschool.	De Gezondheidsmonitor Jeugd 2019 van de GGD (E-MOVO) laat zien dat 76% van de middelbare scholieren wekelijks bij een vereniging of sportschool actief is en dat 66% wekelijks op een andere manier aan sport doet (buiten verenigingen en sportscholen om). Die 66% is een duidelijke daling ten opzichte van 2015 (76%).
% bevolking 4 jaar en ouder dat lid is van een sportvereniging.	Het percentage bevolking 4 jaar en ouder dat lid is van een sportvereniging is de afgelopen jaren stabiel (28% in 2015, 30% in 2017 en 29% in 2019). Het percentage bewoners dat lid is van 1 of meer bij sportbonden aangesloten sportverenigingen (22,7% in 2019) is hoger dan het gemiddelde in benchmarksteden (Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Tilburg en Nijmegen). In Nijmegen is dit aandeel sinds 2017 iets gestegen (22,2% in 2017), terwijl het gemiddelde voor de benchmarksteden de laatste jaren stabiel is. Landelijk is het percentage sportverenigingsleden licht gedaald van 25,6% in 2017 naar 24,9% in 2019.
% volwassenen met chronische aandoening en/of lichamelijke beperking dat voldoet aan de beweegnorm	Hiervoor is de gezondheidsmonitor volwassenen (GGD, CBS, RIVM) de bron. In 2016 was het percentage 63%. De resultaten van de volgende meting waren nog niet bekend bij de evaluatie.

Op basis van alle inspanningen die we de afgelopen beleidsperiode hebben geleverd kunnen we concluderen dat op het merendeel van de gestelde indicatoren sprake is van stabiliteit en/of gewenste groei. Tegelijkertijd constateren we, ook landelijk gezien, dat er nog steeds individuen binnen diverse doelgroepen in sommige gevallen een beweegachterstand ervaren en/of mee willen doen maar waarbij dit nog niet altijd vanzelfsprekend is. In het kader van inclusiviteit vraagt dit om structurele bewustwording en blijvende aandacht en inzet. De uitdaging is hier om, door middel van extra ondersteuning en inzet, belemmeringen zoveel als mogelijk weg te nemen en meer inwoners aan de beweegrichtlijnen te laten voldoen.

2 Laagdrempelig en dichtbij

Een groot deel van de Nijmegenaren wilt sporten bij een sportschool of in de openbare ruimte. We zien al een tijd lang dat er steeds meer initiatieven ontplooid worden die bewegen in de openbare ruimte mogelijk maken. En dat moeten we blijven stimuleren en faciliteren. Sporten en bewegen in de directe omgeving is namelijk ontzettend van belang. Aan het begin van de beleidsperiode constateerden we veel inwoners die er bewust voor kiezen om buiten de vereniging om, dichtbij huis actief te zijn. Informele sportgroepen, een omgeving die uitnodigt om te gaan bewegen en specifieke voorzieningen in de openbare ruimte waren daarmee een pré om ook deze doelgroep uit te (blijven) dagen om in de directe omgeving actief te kunnen zijn.

De ambitie was nadrukkelijk om, initiatieven vanuit de bewoners die ontmoeting, spelen, sporten en bewegen in de wijk mogelijk maken, te faciliteren en stimuleren. Daarnaast kunnen sportverenigingen, met laagdrempelig aanbod, een belangrijke rol spelen met het aanbod van diverse maatschappelijke activiteiten. Het doel bestond om de potentie van sportverenigingen optimaal te (blijven) benutten. Aantallen waren geen doel op zich, maar ‘meer open’ was de insteek. Als gemeente hebben we onder andere een stimuleringsbijdrage geleverd met

Werkzaamheden en resultaten

Onder de vlag van de Beweegagenda zijn de afgelopen jaren een viertal Kwiek-beweegroutes, drietal FIT-beweegroutes en een Calestenics park ontwikkeld. Daarnaast zijn inwoners gestimuleerd om meer te sporten, spelen en bewegen in de openbare ruimte. Dit hebben we in samenwerking gedaan met organisaties, bewoners en interne afdelingen zoals wijkmanagement, onderwijs en stadsbeheer.

Wanneer er geen kwalitatief aanbod beschikbaar was hebben wij in samenwerking met sportaanbieders, onderwijs, Bindkracht10, Sociaal Wijkteam, GGD en overige partners (onbeperkt) wijksporten georganiseerd.

We hebben een start gemaakt met de uitvoering van beweegadviesgesprekken. Er zijn individuele gesprekken gevoerd door de buurtsportcoach waarbij volwassenen en de ouders/begeleiders van kinderen zijn betrokken om niet sportende inwoners toe te leiden naar structureel sport- en beweegaanbod door middel van het opstellen van een individueel beweegplan.

Opstart van vakantiewijksporten waarbij in de vakantieperiode onder andere in samenwerking met sportaanbieders en Bindkracht10 activiteitenaanbod is verzorgd. Het aanbod was een aanvulling op de activiteiten die het Sportbedrijf in samenwerking met partners door het hele jaar heen opzet.

Subsidieverstrekking voor wijkgerichte sport- en of beweeginitiatieven en maatschappelijk betrokken clubs. Gezien het belang dat wij als gemeente hechten aan sportende kinderen én de inzet die verenigingen plegen om kinderen te laten sporten hebben wij sportverenigingen als beloning en ter stimulering een waarderingssubsidie voor jeugd verstrekt. Daarnaast zijn sportinitiatieven van aanbieders financieel ondersteund voor wijkgericht nieuw aanbod en voor maatschappelijke activiteiten.

Indicator	Resultaat
% tevreden over het sport- en beweegaanbod in de buurt.	In de Burgerpeiling 2019 wordt duidelijk dat de tevredenheid over het sport- en beweegaanbod over een langere periode stabiel is. Twee derde van de volwassen Nijmegenaren is tevreden over het sport- en beweegaanbod in de woonbuurt. Daarnaast constateren we dat beweegroutes als een ideale optie voor het sporten en bewegen in de openbare ruimte wordt gezien. Drie kwart van de panelleden vindt de aanleg van beweegroutes een goed idee.

de inzet van het gemeentelijk Sportbedrijf. Met de ondersteuning van initiatieven en sportaanbieders, aansluiting bij Groen Gezond en in Beweging en de Beweegagenda hebben we in samenwerking met interne (beleids)programma's mooie resultaten geboekt. Hiernaast een kort overzicht.

De voortgang op dit thema is gemonitord via de gemeentelijke Burgerpeiling door middel van nevenstaande indicator.

In samenwerking met verschillende interne en externe partners zijn mooie resultaten geboekt. Maar we zijn er nog niet. We constateren een blijvende (groeiende) behoefte aan laagdrempelig sport- en beweegaanbod in de buurt en een stimulerende inrichting van de openbare ruimte. Dit maakt onderdeel uit van de gezonde leefomgeving. Een leefomgeving die verschillende sporten als wandelen, fietsen, hardlopen, maar ook de urban sports, mogelijk maakt. En deze stijgende behoefte is door de gevolgen van de coronamaatregelen in een stroomversnelling geraakt. De behoefte sluit aan bij de ambities van de Omgevingsvisie waarbij we een gezonde leefomgeving nastreven. Bij de actualisatie van de sport- en beweegnota hebben we daarom extra aandacht en focus voor een beweegvriendelijke inrichting van onze stad die, al dan niet onbewust, actief bewegen stimuleert en faciliteert.

3 Vrijwilligers

Vrijwilligers, vaak met elkaar verbonden door een vereniging, zijn met hun inzet het hart van de sport. Door de betrokkenheid van bijvoorbeeld ouders/begeleiders en de gedeelde passie voor sport is er een uitstekende basis. Maar het vinden, verbinden en inwerken van vrijwilligers kost tijd en energie. Vier jaar geleden werd duidelijk dat verenigingen jaarlijks een behoorlijke opgave hebben om de vele en diverse functies van een sportvereniging (kwalitatief) ingevuld te krijgen. Het vinden en vasthouden van enerzijds enthousiaste en anderzijds geschikte vrijwilligers is en blijft de grote uitdaging die essentieel is voor een vitale sportvereniging.

We hadden de ambitie om verenigingen te ondersteunen, specifiek op het onderdeel vrijwilligers. Enerzijds door financieel ondersteuning te bieden rondom specifieke cursussen sportvrijwilliger/sportbestuurder. Anderzijds door samenwerking tussen sportverenigingen en opleidingen in Nijmegen te stimuleren. Ook het periodiek volgen van de ontwikkeling van sportverenigingen (en vrijwilligers) was een bijbehorend doel waardoor we op basis van behoeften vanuit sportverenigingen gewenste ondersteuning op maat kunnen leveren. Hiernaast een overzicht van enkele uitgevoerde werkzaamheden en behaalde resultaten.

Werkzaamheden en resultaten

Er zijn in samenwerking met diverse partners als het NOC*NSF en verschillende sportbonden jaarlijks meerdere sportcafés georganiseerd op basis van de actuele vraagstukken/behoeften van sportverenigingen. Voorbeelden hiervan zijn inzichten in besturen en inspiratiesessies rondom vrijwilligersmanagement.

Vanuit het gemeentelijk Sportbedrijf specifieke verenigingsondersteuning op het thema vrijwilligers met als doel vrijwilligerstekort tegen te gaan. Daarnaast door middel van het opstellen van een goed, praktisch en gedragen vrijwilligersbeleid een toekomstbestendige situatie te realiseren.

Er zijn in samenwerking met diverse partners jaarlijks meerdere rondetafelgesprekken georganiseerd rondom thema's als talentontwikkeling binnen je vereniging, nieuw aanbod zoals walking sports, sportplezier, pedagogisch sportklimaat en vergrijzing van sportverenigingen.

In samenwerking met sport- en beweegaanbieders, het onderwijs, kennisinstellingen en de zorg- en welzijn sector is met de ontwikkeling van het Nijmeegs Sportakkoord een volgende stap gezet rondom werving en behoud vrijwilligers.

Er is een periodiek terugkomend onderzoek in samenwerking met Onderzoek & Statistiek ontwikkeld om de ontwikkeling van de sportverenigingen te volgen. Met deze informatie monitoren wij ontwikkeling, laden we periodiek gesprekken op en richten we ons ondersteuningsaanbod in.

Jaarlijkse subsidieverstrekking vanuit programma Sport voor sportverenigingen en/of sportorganisaties die de deskundigheid van het bestuurlijk en/of sporttechnisch kader wilden bevorderen. Voorbeelden hiervan zijn sportopleidingen, het laten organiseren van opleidingen en thema avonden door derden en cursussen gericht op verbetering bestuurlijke kwaliteit.

Continuering van subsidieverstrekking rondom jubileumsubsidie. Van deze subsidie konden sportverenigingen gebruik maken bij een 25-jarig jubileum (en meervoud daarvan). Met deze subsidie hebben we onze waardering geuit voor de jarenlange inzet en bijdrage van de betreffende sportvereniging aan het Nijmeegs sportlandschap.

Indicator	Resultaat
% van de Nijmegenaren van 18 jaar en ouder die maandelijks of vaker actief zijn als vrijwilliger in de sport.	De Burgerpeiling laat zien dat het percentage volwassen Nijmegenaren dat zich in de vrije tijd minstens één keer per maand inzet voor sportverenigingen is gedaald van 8% in 2017 naar 6% in 2019.
% sportverenigingen dat aangeeft over voldoende vrijwilligers te beschikken.	Uit de sportverenigingsmonitor (2020) wordt duidelijk dat bijna 70% van de verenigingen aangeeft over voldoende vrijwilligers te beschikken. Dat is een stijging ten opzichte van 2017 (51%) en 2018 (58%), en vergelijkbaar met 2013 (70%). Net als in 2017 komt het bij verenigingen die teamsporten bieden het meest voor dat ze over onvoldoende vrijwilligers beschikken.
Ontwikkeling ledenbestand, financiën en bezetting bestuur bij verenigingen.	Uit de sportverenigingsmonitor (2020) blijkt dat bij 22 van de 54 verenigingen het ledenaantal is gestegen, bij ongeveer 20 verenigingen gelijk is gebleven en bij 12 verenigingen is gedaald. Na de verbetering van de financiële positie van verenigingen in de periode 2013-2018, zien we nu (2020) weer enige verslechtering. Ruim zestig procent van de verenigingen geeft aan dat de vereniging op dit moment financieel gezond is (tegenover bijna 70% in 2018). De helft van de verenigingen is op zoek naar bestuursleden. Tegelijk is circa driekwart tevreden over de huidige bezetting van het bestuur, tegenover 60% in 2017.

We hebben actief verenigingsondersteuning geboden, onder andere met bovenstaande projecten, financiële ondersteuning en de intensieve bijdrage vanuit het gemeentelijk Sportbedrijf. We hebben de afgelopen beleidsperiode de voortgang op dit thema onder andere gemonitord via de gemeentelijke Burgerpeiling en de sportverenigingsmonitor door middel van de volgende indicatoren.

Sportverenigingen worden continu geconfronteerd met uitdagingen die effect kunnen hebben op het bestaansrecht in de (nabije) toekomst. Het aantrekken van voldoende leden, maar ook het binden van voldoende vrijwilligers is een veel voorkomend en lang gekende problematiek. Het is een blijvend aandachtspunt, welke we ook terug zien in de ambities van het Nijmeegs Sportakkoord.

Dit wordt bevestigd door de aandachtspunten/knelpunten die voortkomen uit de sportverenigingsmonitor 2020 en vormt daarmee een belangrijk onderdeel voor de actualisatie.

4 Gezondheid

Het stimuleren van een gezonde leefstijl en het tegengaan van gezondheidsproblemen stond centraal in de gezondheidsagenda 2017-2020 ‘Samen gezond in Nijmegen’. Met sporten en bewegen als middel leveren we hier een belangrijke bijdrage aan. Daarnaast is het ervaren van plezier in sport en bewegen op jonge leeftijd mede bepalend voor sport- en/of beweegdeelname op latere leeftijd. Naast bewegen is gezonde voeding van essentieel belang. Om de inwoners van onze stad hierin te ondersteunen is brede maatschappelijke aandacht voor gezonde voeding van belang. En dus ook binnen de sport- en beweegsector.

We hadden een gezamenlijke ambitie om een gezonde leefstijl in het onderwijs, de sport en de zorg breed uit te dragen en initiatieven als een gezonde sportkantine te omarmen en ondersteunen. Gezondheidsthema’s wilden we vanuit Groen gezond en in beweging stadsbreed agenderen, waarbij vanuit programma Sport een focus op het onderdeel bewegen gelegd zou worden. Vanuit de gezamenlijkheid moest ook meegewerkt worden aan de ontwikkeling van een omgevingsvisie waarbij een beweegvriendelijke omgeving als onderdeel van de gezonde leefomgeving zou worden geconcretiseerd. Tot slot bestond het doel om aandacht te blijven vragen voor het belang van sport en bewegen binnen het onderwijs en zouden we verenigin-

gen blijven ondersteunen met de mogelijkheid tot verschillende stimuleringssubsidies. Hiernaast een kort overzicht die haar raakvlakken met het thema gezondheid kent.

Werkzaamheden en resultaten

In 2017 hebben de gemeente Nijmegen samen met GGD en Radboudumc het initiatief genomen om te starten met Groen, gezond en in beweging. Een beweging in de stad om met elkaar en met elke organisatie die dat wil te werken aan gezonde inwoners in een gezonde stad. Via het netwerk is er de afgelopen jaren aandacht geweest voor bv. verminderen van roken (rookvrije generatie) en aandacht voor gezonde voeding.

Rookvrije Generatie: de gemeente Nijmegen is samen met partners van Wij zijn groen, gezond en in beweging in 2018 aangesloten bij de Alliantie Nederland rookvrij. Samen met de stad is de uitvoeringsnotitie 'Nijmegen samen op weg naar een rookvrije generatie' opgesteld. Dit heeft o.a. geresulteerd in rookvrije sportaccommodaties. In totaal zijn bijna 100 sportverenigingen rookvrij .

In de vastgestelde Omgevingsvisie is een groene en gezond stad een prominente ruimtelijke keuze voor de verdere ruimtelijke ontwikkeling van de stad. Met de uitwerking van deze ruimtelijke keuze is eind 2020 een start gemaakt.

Op diverse plekken in de stad zijn samen met bewoners beweeg- en kwiekroutes gerealiseerd. In de uitwerking van de Omgevingsvisie kijken we naar verdere invulling van de beweegvriendelijke omgeving.

Vanuit het samenwerkingsprogramma Gezond ouder worden Nijmegen hebben de partijen OCE, ZZG, Sterker, Bindkracht10, Netwerk100, Sportbedrijf, GGD, twee vertegenwoordigers vanuit de doelgroep en de gemeente de afgelopen jaren gewerkt aan bewustwording. Zoals het verspreiden van informatie over belangrijke thema's en activiteiten via onder andere De Brug. Er is een ontmoetingsgroep 'oudere migranten' opgezet. Er zijn valtrainingen en cursussen valpreventie gegeven. Via het Sportbedrijf is ingezet op het stimuleren van bewegen onder senioren.

Subsidieverstrekking voor sportverenigingen die een gezonde leefstijl van leden en buurtbewoners stimuleren door te komen door een gezonde kantine, bij te dragen aan een Rookvrije Generatie door het invoeren van een rookvrije sportvereniging en de mogelijkheid van duurzaamheidsmaatregelen te onderzoeken.

Indicator	Resultaat
% volwassenen dat voldoet aan beweegrichtlijnen	Sinds november 2017 wordt in plaats van de beweegnorm (voor volwassenen is dat minstens 5 dagen in de week minimaal een half uur matig intensief bewegen) beweegrichtlijnen gehanteerd. Dit betreft minstens 150 minuten per week matig intensief inspannen, zoals wandelen en fietsen, verspreid over diverse dagen. En om minstens tweemaal per week spier- en botversterkende activiteiten te doen, voor ouderen gecombineerd met balansoefeningen. In 2016 was het percentage 59%. De resultaten van de volgende meting waren bij de evaluatie nog niet bekend.
Aantal sportverenigingen met een gezonde sportkantine	Sportverenigingsmonitor 2020: van de 32 verenigingen met een kantine bij de sportaccommodatie geven er 19 aan een gezonde kantine te hebben. Nog eens 13 verenigingen geven aan met de ontwikkeling van een gezonde kantine bezig te zijn, maar willen nog verder stappen ondernemen. We zien een stijgende lijn: in 2013 hadden 15 verenigingen aandacht voor dit onderwerp, in 2017 in totaal 26 verenigingen en nu 32 verenigingen.
Aantal sportverenigingen met duurzaamheidsmaatregelen	Sportverenigingsmonitor 2020: van de 26 verenigingen, die in de gelegenheid zijn om duurzaamheidsmaatregelen te nemen, besteden er 21 aandacht aan. Circa de helft van die 21 verenigingen wil nog verdere stappen nemen. De meeste verenigingen, die nog geen aandacht aan duurzaamheidsmaatregelen besteden, willen dat wel gaan doen. Het aantal verenigingen met aandacht voor duurzaamheidsmaatregelen is sinds 2013 tamelijk stabiel.

We hebben de afgelopen beleidsperiode de voortgang op dit thema onder andere gemonitord via de gezondheidsmonitor volwassenen van de GGD en de sportverenigingsmonitor.

Sport en bewegen als middel neemt steeds meer een centrale plek in binnen onze samenleving. De sport- en beweegbranche en de gezondheidszorg groeien ook steeds meer elkaar toe. Samenwerking is en blijft van belang, zeker ook gezien de uitdagingen waarvoor we worden gesteld. Zo hebben de gevolgen van het coronavirus veel impact op onze gezondheid en ons dagelijks leven. We realiseren ons steeds meer dat een gezonde leefstijl belangrijk is.Sport en bewegen kan hierbinnen een preventie en voorwaardenscheppende rol vervullen. Specifiek gaat het dan over de inzet van sport en bewegen als middel in het kader van diverse maatschappelijke thema's.

5 Profilering

Uit het imago onderzoek van 2015 bleek dat Nijmegen veelal geassocieerd wordt met de Vierdaagse. Tweederde van de Nederlanders (en 79% van het Nijmeegse digitaal stadspanel) vond 'loopstad' een passende beschrijving van Nijmegen. We wilden dit koesteren en, daar waar mogelijk, het sportimago versterken en actief inzetten om sport en bewegen in de hele stad te stimuleren.

Waar mogelijk hadden we de ambitie om sportevenementen naar Nijmegen te halen die bij het DNA van onze stad horen. Sportevenementen zijn daarbij geen doel op zich, maar zij dragen bij aan onze ambitie om sport en bewegen impulsen te geven. Nijmegen is een echte wandel- en fietsstad. Sportevenementen dragen bij aan de groei in interesse van diverse sporten. We zien de meerwaarde van brede samenwerkingsverbanden met externe partijen en hadden daarom de ambitie om partnerships aan te gaan/te verlengen die een bijdrage leveren aan brede sportstimulering, stimulering van sporten onder de kwetsbaren en (top) sportevenementen. Daarnaast organiseren veel Nijmeegse verenigingen jaarlijks een sporttoernooi (bv. regionale kampioenschappen of toernooien met een landelijke uitstraling) die bijdragen aan sportstimulering en talentontwikkeling, maar niet aangemerkt kunnen worden als topsportevenement. Daarvoor

hadden we het doel om de verenigingen te ondersteunen met een waarderingssubsidie. Tot slot werken we ten aanzien van talentontwikkeling sinds enkele jaren met Topsport Gelderland in een netwerkstructuur. Door van elkaar te leren geven we talentontwikkeling impulsen. Deze inzet wilden we continueren en stimuleren daarmee verenigingen rondom talentontwikkeling in onze stad. Onderstaand volgt in het kort enkele uitgevoerde werkzaamheden, resultaten en voorbeelden.

Werkzaamheden en resultaten

In 2017 en 2019 hebben we een mooie erfenis van de Giro neergezet; Rush Hour. Dit is een afvalrace van 60 minuten waar de Nederlandse top aan heeft deelgenomen. We hebben diverse side events georganiseerd in samenwerking met de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen gericht op de jongste jeugd, gezonde voeding en mensen met een beperking.

In oktober 2018 is SportQube aan de Dennenstraat officieel geopend. Het resultaat is een topsportaccommodatie, een broedplaats voor talent dat meer is dan judo en turnen. Een breed scala aan ruimtes en voorzieningen maakt dit een nieuw centrum voor sport en bewegen in de stad, variërend van kidsgym tot free running, van onderwijs tot innovatie.

De Boels Ladies Tour startte en finishte in 2019 onze stad. De Boels Ladies Tour is de oudste UCI wielerronde van Nederland voor de internationale vrouwelijke wielertop.

Gezamenlijk met Diversiteit en Gay Sport Nijmegen zijn de EuroGames 2022 naar Nijmegen gehaald, het grootste Europese sportevenement voor de LHBTI+gemeenschap.

Gezamenlijk met kennispartners als de Radboud Universiteit en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen de kennisagenda sport en bewegen uitgevoerd en is het Active Living Event georganiseerd waarbij de vraag ‘hoe breng en houd je mensen in beweging’ centraal stond. Dit event zou plaats hebben gevonden tijdens de World University Championship Cycling 2020 (WUCC), een tweejaarlijks topsportevenement voor de best studerende wielrenners en mountainbikers ter wereld, die wij in 2020 in Nijmegen zouden hosten. Het WUCC heeft ten gevolge van de coronamaatregelen echter niet plaatsgevonden. Het Active Living Event heeft in oktober 2021 plaatsgevonden.

We hebben het partnership met Stichting Zevenheuvelenloop, die jaarlijks drie lopen organiseert (de Marikenloop, Zevenheuvelenloop en de Stevensloop) voor vier jaar verlengd en daarmee een succesvolle samenwerking gecontinueerd.

Diverse sportevenementen die een bijdrage hebben geleverd aan sportstimulering en talentontwikkeling zoals de Nijmegen Generation Athletics, NK judo jeugdteams -12/-15, Batavierenrace, NK Triatlon sprint, Marikenloop, Stevensloop, Zevenheuvelenloop.

Samen met de provincie Gelderland en de gemeenten Apeldoorn, Arnhem, de Achterhoek en Ede werken we samen in Gelrestad. We stemmen evenementen af en maken, waar mogelijk, gebruik van de synergie tussen evenementen. Dit samenwerkingsverband biedt ons kansen om sportevenementen naar Nijmegen te halen die bij het DNA van onze stad horen. In 2020 is de evenementstrategie Gelrestad Sport! vastgesteld.

Continuering inzet gemeentelijke Sportbedrijf door middel van de specifieke inzet buurtsportcoach Talentontwikkeling.

We hebben verenigingen op het gebied van talentontwikkeling ondersteund door de ontwikkelomgeving bij sportaanbieders meer af te stemmen op de ontwikkelbehoeften van de jongere sporters (kinderen en jeugd). Daarnaast zijn ook de jeugdopleidingen van sportaanbieders versterkt met een kwaliteitsimpuls, waarbij er in samenwerking met Topsport Gelderland en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen is gewerkt aan de implementatie van het Gelders model voor sport- en beweegtalent (Sportief groot worden) zodat jeugdigen hun eigen sport- en beweegtalent optimaal kunnen benutten.

Waarderingssubsidie ontwikkeld en verstrekt voor topsportevenementen en talentsportevenementen om de desbetreffende tak van sport te promoten en/of Nijmegen op de kaart te zetten als sport- en beweegstad.

Indicator	Resultaat
Sportevenementen en topsport	Hiervoor is de stads- en wijkmonitor geraadpleegd. De Nijmeegse hardloopevenementen trekken veel deelnemers: in 2019 finishten circa 20.000 deelnemers aan de Zevenheuvelenloop, circa 7.000 deelnemers aan de Zevenheuvelennacht, ruim 6.000 deelnemers aan de Marikenloop en richting de 7.000 deelnemers aan de Stevensloop.
	Uit onderzoek naar de effecten van sportevenementen door O&S (Vierdaagsemarsen, Zevenheuvelenloop, Special Olympics) en de HAN (Giro, Zevenheuvelenloop, Stevensloop) blijkt dat zowel deelnemers als bezoekers de evenementen hoog waarderen.
	Binnen enkele sporttakken heeft Nijmegen één of meer teams die op het hoogste of één na hoogste competitieniveau spelen: NEC (voetbal), NMHC (hockey), Union (hockey), HCQZ (hockey) en Vocasa (volleybal). Verder worden er goede individuele en teamprestaties geleverd binnen onder meer de atletiek-, judo-, turn- en zwemsport.

We hebben de afgelopen beleidsperiode de voortgang op dit thema onder andere gemonitord via de gemeentelijke info en data vanuit Topsport Gelderland waarbij inzichtelijk is gemaakt welke sportevenementen met een regionale/landelijke uitstraling in de gemeente Nijmegen plaats hebben gevonden en welke ontwikkelingen rondom talentontwikkeling zich hebben voorgedaan.

We kunnen concluderen dat er veel is gebeurd op het gebied van profilering, ondanks het feit dat corona het afgelopen kalenderjaar ook een streep door diverse sportevenementen heeft gezet. Bij grote sportevenementen is de organisator uitgedaagd om te kijken op welke wijze het sportevenement een stimulans kan zijn voor de breedtesport en/of speciale doelgroepen een plek krijgen in het programma. We realiseren ons dat sportevenementen een meerwaarde hebben voor onze stad en een belangrijke bijdrage kunnen leveren om sport en bewegen (breedtesport) impulsen te geven of op andere wijze maatschappelijk of economische impact te hebben op (de inwoners) van onze stad. Breedtesport, talentontwikkeling, topsport en (top)sportevenementen zijn immers onlosmakelijk met elkaar verbonden en kunnen elkaar versterken.

6 Sportaccommodaties op orde

Aan de beginperiode hadden we veel ambities, maar stonden we ook voor meerdere uitdagingen. Nijmegen Noord zou groeien, de rest van de stad zou vergrijzen. De vraag die centraal stond ging met name in op welke wijze wij een breed sportaanbod konden behouden, hoe we dit konden faciliteren en daarmee aan zouden blijven haken bij nieuwe ontwikkelingen. Naast de algemene sportaccommodaties heeft Nijmegen ook diverse zwemaccommodaties, waarbij we wilden komen tot een toekomstvisie zwembaden die antwoord moest geven op de vraag op welke wijze we in de toekomst omgaan met de Nijmeegse zwembaden. Daarnaast bestond de behoefte aan een beleidskader voor buitensportaccommodaties en specifiek een deelnotitie afwegingskader gericht op de voetbalsector. We zouden blijven investeren in sport en de mogelijkheden van een watersportcentrum nabij de Spiegelwaal onderzoeken, mogelijk in het Bastion. Daarnaast bestond de doelstelling om de eerdere privatisering m.b.t. hockey te evalueren en het effect van de gemeentelijke bijdrage in vervangingsinvesteringen en onderhouds-en exploitatiebijdrage inzichtelijk te maken. Zodoende te komen met een deelnotitie hockey met een beleidslijn voor de komende jaren. Tot slot bestond de ambitie om aan de slag te gaan met een schouw van de huidige binnensportvoorzieningen. De afgelopen jaren hebben we uiteenlopende resultaten geboekt. Hiernaast in het kort enkele resultaten van de afgelopen jaren.

Werkzaamheden en resultaten

Diverse verbeteringen van grote gemeentelijke binnensportaccommodaties zoals de gevelplaten en het dak van de Jan Massinkhal in 2017 en de renovatie van sporthal Meijhorst in 2018 welke beiden hebben geleid tot een kwaliteitsimpuls voor de gemeentelijke binnensportaccommodaties.

Sinds 2017 inzet op het toegankelijk maken van onze gemeentelijke binnensportaccommodaties waarbij uit wordt gegaan van de ITS normen. Indien niet haalbaar hebben we maatwerk toegepast.

In al onze gemeente binnensportaccommodaties (sportzalen) hebben we groot onderhoud gepleegd.

In 2019 hebben we bij onze gemeentelijke binnensportaccommodaties energiescans uitgevoerd waardoor we inzicht hebben in waar we staan op het gebied van duurzaamheid en weten we dat we op dit moment voldoen aan alle wettelijke verplichtingen. De uitkomsten hiervan zijn verwerkt in onze meerjarige onderhoudsplannen.

Gymzaal de Grote Boel (2019) en gymzaal de Stelt (2021) zijn opgeleverd waarmee we in de behoefte blijven voorzien.

We hebben hard gewerkt aan de ontwikkeling van de Sporthal in Hof van Holland waar ruimte ontstaat voor bewegingsonderwijs, breedtesport en wedstrijdsport op nationaal niveau (oplevering medio 2022).

Nota binnensportaccommodatiebeleid vastgesteld waarin beleidslijnen worden geschetst op basis waarvan we de komende jaren keuzes gaan maken t.a.v. behoefte, investeringen i.v.m. vervanging, nieuwbouw, renovatie, het kwaliteitsbeheer van de accommodaties en het beheer van binnensportaccommodaties.

Oplevering en uitvoering van de nota buitensportaccommodatiebeleid waarmee we een impuls aan de buitensport in Nijmegen hebben gegeven. Hierbij gaat het bv. om uitbreiding bij Sportpark D' Almarasweg, Sportpark Nieuw Balveren, Sportpark Vossenpels, vervanging van natuurgrasvelden naar kunstgrasvelden zoals op Sportpark Mariënbosch en Sportpark Kwakkenberg, vervanging van diverse toplagen, verhuizing van The Wasps naar Sportpark de Biezen en de voorbereiding van de verhuizing van korfbalvereniging Keizer Karel naar Nijmegen Noord.

Oplevering van de nota Toekomstvisie zwembaden Nijmegen.

We hebben gewerkt aan de realisatie van het Bastion, watersportcentrum in de Spiegelwaal waarbij met de participerende watersportverenigingen is gewerkt aan een haalbaar en betaalbaar planconcept (oplevering 2021).

Oplevering deelnotitie hockey waarbij inzichtelijk is gemaakt wat het effect is van onze investeringen en op welke wijze we naar een toekomstbestendig hockey in Nijmegen gaan. Met als eindresultaat een beleidslijn hockey vanuit de gemeente t/m 2026.

We kunnen concluderen dat we ten aanzien van ons areaal aan gemeentelijke sportaccommodaties de nodige stappen hebben gezet. Gestelde ambities en doelstellingen zijn (grotendeels) gerealiseerd, echter we zijn er nog niet. Ook voor de komende jaren dienen we onze gemeentelijke sportaccommodaties op niveau te houden en aansluiting te blijven zoeken bij de trends- en ontwikkelingen binnen de sport- en beweegsector. Primair volgen we daarvoor de vastgestelde beleidslijnen uit de nota binnen- en buitensportaccommodatiebeleid. Maar tegelijkertijd breiden we onze ambities uit om integraal meer oog te hebben voor (de inrichting van) en beweegvriendelijke openbare ruimte.

7 Financiële ondersteuning van sport(stimulering)

In de gemeente Nijmegen worden gemeentelijke sportaccommodaties aan inwoners en sportverenigingen beschikbaar gesteld tegen een niet kostendekkend tarief. Daarnaast werd voorafgaand aan de beleidsperiode duidelijk dat slechts een klein deel van de verenigingen gebruik maakte van de directe subsidies. Daarbij bleek dat op basis van de toen geldende beleidsregels de inzet en het doel van de subsidies niet waren gekoppeld aan de beleidsdoelen. Om die reden is voor de beleidsperiode 2017-2020 de relatie gelegd tussen beleidsdoelstellingen en subsidies.

Voor de periode 2017-2020 zijn de directe subsidies beschikbaar gebleven voor sportverenigingen en sportorganisaties op de vijf centrale thema's in het beleidsplan. Het ging hierbij om de subsidie om het thema inclusiviteit te bevorderen, subsidie om sportinitiatieven rondom inclusiviteit en laagdrempelig/dichtbij te stimuleren, subsidie om thema vrijwilligers te bevorderen, subsidie om het thema gezondheid te bevorderen en subsidie om het thema profilering te bevorderen. In afstemming met O&S is er voor gekozen om de huidige beleidsregels en financiële ondersteuning te analyseren in de sportverenigingsmonitor 2020. Aan de verenigingen is de volgende vraag voorgelegd:

"Per 1 januari 2018 zijn de "beleidsregels subsidies Sport en Bewegen gemeente Nijmegen 2018" in werking getreden. Weet u waarvoor sportverenigingen sinds die tijd bij de gemeente subsidie kunnen aanvragen?"

Van de 54 verenigingen geven er 44 aan een beetje tot goed op de hoogte te zijn (82%): 9 "een beetje", 22 "redelijk" en 13 "goed". Tien verenigingen geven aan er niet van op de hoogte te zijn; 9 daarvan tellen minder dan 250 leden. Van de 54 verenigingen geven er 21 aan dat ze na 1 januari 2018 bij de gemeente subsidie hebben aangevraagd (39%). Bij 7 verenigingen heeft de invuller van de vragenlijst aangegeven niet te weten of de vereniging dat gedaan heeft. Het meest is er subsidie aangevraagd voor activiteiten voor de jeugd, deskundigheidsbevordering en rondom sport- en beweegaanbod voor speciale doelgroepen.

De subsidies dienen expliciet gekoppeld te zijn aan de beleidsdoelen. Dit betekent concreet dat na vaststelling van de geactualiseerde sport- en beweegnota de relatie tussen de beleidsdoelstellingen en subsidies opnieuw wordt geanalyseerd. Wanneer uit de analyse blijkt dat de huidige beleidsregels onvoldoende aansluiten bij onze ambities en doelstellingen, zal er een herijking van de beleidsregels plaatsvinden.

Nijmegen